

naaer intet Andet derved end at skabe Uffkerhed og Regjeringen Forlegenhed ligeoverfor dem, der ansøge om Bevilling; thi til hvem skal Regjeringen give den, og hvem skal den nægte den?

Lehmann: Endelig har den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgkreds (Tscherning) sagt Noget, hvori jeg kan erklære mig enig med ham, nemlig: at her drives et „Spil med Ord“; thi det er virkelig et høist besynderligt Spil med Ord, i Frihedens Navn, at fordre Ophævelsen af en gavnlig Bevillingsret, fordi den kan nægtes; altsaa, fordi en sliq Tilladelse af Regjeringen kan nægtes, derfor skal man i Frihedens Navn gjøre det ubetinget umuligt nogenstunde at tilstaae den. Jeg troer, at den ærede Rigsdagsmand for Odense Amts 1ste Valgkreds (Bardensfeth) meget har overvurderet Betydningen af denne Lov — som selv den ærede sidste Taler indrømmede, ikke vil have nogen stor Virkning — naar han mener, at den vil ødelægge Møllernes Næringsvei. Dette lod sig høre, hvis der hos os bestod Evangsmøller, hvis hele store Districter vare henvisse til en enkelt bestemt Mølle, som derved var istand til at erhverve sig en ganske overordentlig Fordeel, og, som Følge af en sliq den tillagt forfærdelig Ret, i Handel og Wandel gif for en Priis, der langt oversteg dens virkelige Værdi, men dette er, som bekendt, ikke Tilfældet hos os, hvor der i Virkeligheden kun findes de Møller, for hvilke der er Brug, Noget, som ligefrem fremgaaer deraf, at der er en positiv Lov, som giver bestemt Afgang til at anlægge en Mølle, saasnart det kan bevises, at der er Mølletrang. Det maa altsaa, da der kun findes de Møller, for hvilke der er Brug, antages, at den fremtidige Concurrence ikke vil blive synderligt stor, og hvad denne angaaer, have de nuværende Møllere i hvert Fald et meget stort Forspring fremfor enhver Anden, der vil anlægge en ny Mølle, deels derved, at de allerede ere i Besiddelse af et Mølleværk med den hele dertil hørende Indretning og Kjendskab til dens Drift, deels derved, at de allerede have forskaffet sig Kunder. Det vil altsaa kun være paa saadanne Steder, hvor der virkelig er Mølletrang,

eller hvor den bestaaende Mølle er slet og fuldkommen ud af Stand til at fyldestjøre. Omegnens Beboeres virkelige Trang og Behov, at Nogen med rimelig Udset til et heldigt Udfald vil kunne træde i Concurrence med de nuværende Mølleieere. Jeg kan endvidere ikke undlade at bemærke, at det er høist besynderligt at ville berede en Overgang, ved at gaae i en Retning, der er stik modsat den, hvori den endelige Ordning skal finde Sted (Hør!). Jeg har over hundrede Gange i mit Liv baade seet theoretisk paastaet og praktisk udført, at man ikke ved Overgangen til en ny Tingenes Tilstand skal gjøre voldsomme Spring, men i fuldkommen Overeensstemmelse hermed vil det være at sige: Om 10 Aar indtræder der en absolut Frihed, og denne Frihed forberede vi, ved i Mellemtiden at tillade Bevillingsveien. Overgangen fra fuldkommen Ufrihed til fuldkommen Frihed beredes i saa Fald ved en deelsviis Frihed. Det er for Exempel en saadan Wei, man er gaaet med Hensyn til de vestindiske Neger-slaver. Derimod at bane Overgangen til fuldkommen Frihed, ved at have den hidtil bestaaende partielle Frihed, der af Regjeringen undtagelsesviis, naar særegne Omstændigheder tale derfor, kan indrømmes, det er, efter min Mening, ligesaa usornuftigt, som det er stridende mod den Mening, som den paaberaabte Grundlovs-Paragraph maa have. Jeg mener, at det nu foreliggende Forslag indrømmer det mindst Mulige. Det opretholde det Bestaaende og indrømmer, uden pludselig at lade den ubetingede Frihed indtræde, vedkommende Møllere en passende Tid til at forberede sig paa Fremtiden. Vel troer jeg langt fra, at en saa lang Tid behøves, men, efter at man har indrømmet denne og efter at man har opgivet Forsøget paa med Hensyn til enkelte mindre Punkter strax at faae en større Frihed, synes mig virkelig, at det nu foreliggende er det Mindste, hvortil de have Ret, som dog i denne Sag ere Hovedparterne, nemlig hele Folket, som spiser Brødet.

Formanden: Rigsdagsmanden for Kjøbenhavn Amts 4de Valgkreds (Krieger) har Ordet.

Krieger: Jeg renoncerer paa Ordet.

Formanden: Rigsdagsmanden for Fre-